

Staalkaart uitvoeringsdetails van het aanhelen van historische kozijnen en ramen en de mate waarin je daarbij vulmiddelen kunt toepassen.

Wat is nu restauratiekwaliteit? De Vakgroep Restauratie ziet regelmatig voorbeelden waarbij de kwaliteit van een ingreep aan een monument als onvoldoende beoordeeld moet worden. De uitvoeringsrichtlijnen worden niet altijd (goed) toegepast wat ten koste gaat van de restauratiekwaliteit. Samen met de RCE heeft de Vakgroep het initiatief genomen tot 'Restauratiekwaliteit in detail', met als doel om met elkaar meer duidelijkheid te krijgen over het grijze gebied tussen goed en fout, wat wel en niet kan en mag en waarom dat zo is.

Een reparatie van de onderhelft van een schuifraam zoals het hoort. Keurig aangescherfd en een getoogde verbinding volgens de URL 4001 'Historisch timmerwerk'.

Smal eiken kozijntje in een bakhuisje op een boerenerf. Onderdorpel met kozijnstijlen uit inlands eiken. Omdat het kozijn niet dragend is, is hier gekozen voor een schuine liplas zonder borsten. Met borsten was het nog beter geweest. De onderdorpel behoort voorzien te zijn van een waterhol voor het afdruipe van het water. Voldoet in principe aan de URL 4001 'Historisch timmerwerk'.

Een eiken kozijn met schuifvenster uit het einde van de 17^e eeuw met een heel hoge monumentale waarde. Na het kaal halen van de verbinding licht aangetast.

Hetzelfde kozijn. Er is in overleg met de erfgoedschilder gekozen voor een vulmiddel, zoals aangegeven in de URL 4001 'Historische timmerwerk' blz. 31 maximaal 250 ml vulmiddel. Een passende oplossing waarover is nagedacht en die voldoet.

Een kerkvenster met een houten roedenverdeling. Vernieuwd in de jaren '80 van de 20e eeuw met een matige kwaliteit hout en een verbinding met een stalen pennetje. Er is niet gekozen voor een vulmiddel, maar voor het vernieuwen van de onderdorpel met de aansluiting van de roeden. Restauratiecategorie 2 'Repareren'.

De bovenhelft van een eiken schuifraam uit het einde van de 17e eeuw met nog het originele fragiele vensterglas. Hier is er voor gekozen om heel voorzichtig de aangetaste verbinding van de roede met een vulmiddel te herstellen. Reparatie van de roede was ten koste gegaan van het vensterglas. De werkwijze voldoet aan de URL 4001 'Historisch timmerwerk' t.a.v. vulmiddelen blz. 31.

Een restauratie van een speelhuisje op een landgoed van nog geen 20 jaar geleden. Aangetast hout van de kozijnstijl door het condenseren van vocht door de 6-duims draadnagel. Bij het herstel is gekozen voor deelvervanging, zoals omschreven in URL 4001 'Historische timmerwerk', paragraaf 4.2.13 met betrekking tot deelvervanging. Vervangend hout Oregon Pine met een passing van 2 mm.

Een onjuiste vorm van deelvervanging. Blokjes hout zijn geplaatst in dikke randen vulmiddel, terwijl volgens de URL 4001 slechts 2 mm passing maximaal de eis is. Deze werkwijze voldoet niet aan de URL 4001 'Historisch timmerwerk'.

Een onderdorpel van een schuifraam, sterk aangetast door houtrot. In het kader van een periodiek instandhoudingsplan door een klussenier 'gerepareerd' in grenen met grote randen spinthout en verlijmd met bruislijm. Volledig in strijd met de URL 4001 'Historisch timmerwerk'. Wat wel kan, is een dorpel van grenen kernhout of fijndradig Oregon Pine niet uit delen verlijmd met een verticale lijmmaad buiten de glaslijn.

Gietwerk is ook mogelijk met epoxy vulmiddel. Een klein vuren klepraampje uit de jaren '70 van de vorige eeuw. De aangetaste hoek is verwijderd en aangegoten met epoxy. Het gaat snel, als je het overschildert, ziet niemand het, toch? Een wijze van 'repareren', die niet voldoet aan de URL 4001.

Hoe sneller hoe beter? Een zwaar aangetaste onderdorpel met kozijnstijl.

Van hetzelfde pand de 'herstelde' onderdorpel. Recht afzagen, plakken op de onderdorpel zonder verbinding en klaar is Kees? Dit voldoet op geen enkele manier aan de zorgvuldigheid, die de URL 4001 'Historisch timmerwerk' eist.

Het plakt en gaat enorm snel. Een reparatie van een leuk woonhuis uit de 19e eeuw in Delft. Heel informatief hoe een klussenier een kozijn onherstelbaar restaureert. De werkwijze voldoet op geen enkele manier aan de URL 4001 'Historisch timmerwerk'.

Een detail van hetzelfde kozijn. De nieuwe kozijnstijl sluit op geen enkele manier aan op de oorspronkelijke constructie.